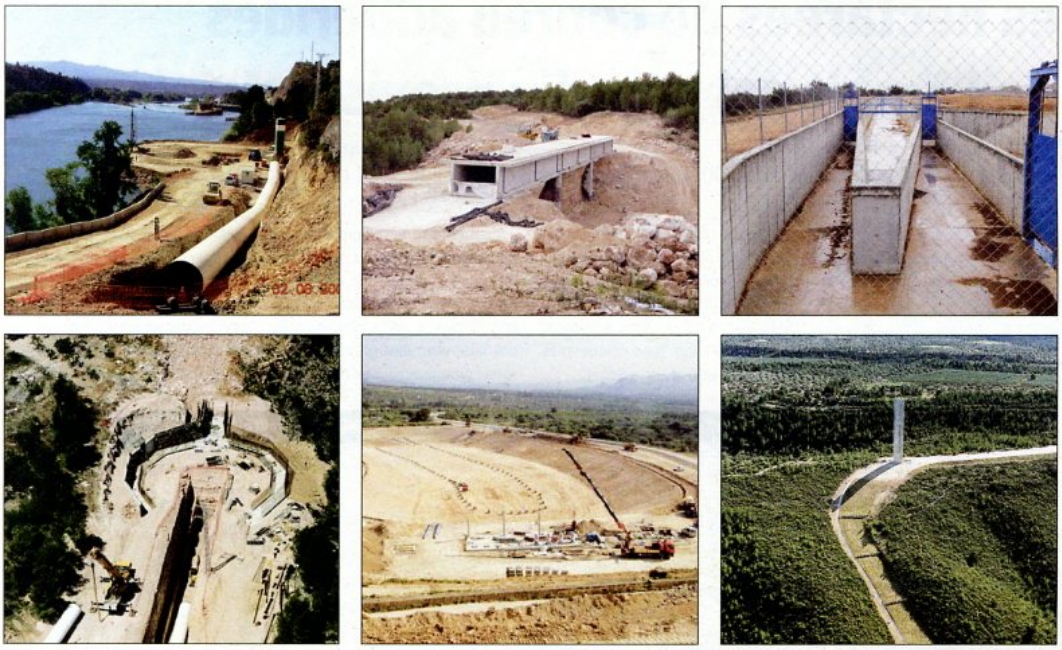

Fotografies captades durant les obres, entre els anys 2007 i 2012. La canonada d'impulsió, amb l'edifici encara per aixecar; un dels aqüeductes del tram inicial del canal; comportes; punt de descàrrega al canal, bassa de regulació del primer sector i imatge aèria de la torre d'equilibri. CEDIDES

ten elevar 5.000 litres d'aigua per segon del nivell del riu a 148 metres d'alçada; un primer tram d'impulsió amb 1.800 metres de canonada (de 2,4 metres de diàmetre); un punt de descàrrega al canal (un polígon de 12 costats en què l'aigua vessa per les cantonades); una torre d'equilibri de 51 metres d'alçada (actua com a vàlvula de seguretat per a evitar que una aturada sobtada del bombament d'aigua, amb el conseqüent retrocés a alta velocitat, pogués fer malbé tot el sistema d'impulsió); un tram nou de canal de 2,4 quilòmetres (amb tres aqüeductes construïts taponant amb terra i per fases el barranc, per a dipositar les peces de formigó a peu pla, per a després tornar a traure el terra i deixar el barranc restaurat, seguint el model "egipci") i la reconstrucció total de 22 quilòmetres del canal que ja estava fet en el fallit projecte de finals dels 70. Ara mateix hi hauria habilitades dos terceres parts del total del canal del nou Xerta-Sénia. Però la reconversió de l'antic vas no ha estat un joc de nens. **"El canal dels anys 70 estava previst per a 19 m³/s, per a fer circular l'aigua en obert per una secció semicircular. Aquell ciment ja degradat, el vam triturar per a reomplir els laterals del canal per on passen els camins de servei. El mateix s'ha de fer en els 12 quilòmetres que queden per construir"**, va exposar Latorre. El canal actual té un vas quadrat o rectangular i fa tècnicament inviable un transavasament perquè el seu traçat és tele-scòpic. Al principi, en els termes municipals de Xerta i Aldover el canal té una capacitat per a 4,8 m³/s, i progressivament, es va reduint el vas fins que només permet omplir les últimes basses que estan ubicades a la zona de la Miliana, a Ulldecona, on la conducció principal només pot dur 1 m³/s d'aigua.

El canal Xerta-Sénia no té res a veure amb els canals de reg del delta de l'Ebre. No és un canal que agafa l'aigua del riu i la porta a les finques amb un flux continu, que quan arriba al final dona al que sobra un altre destí (el mar en el cas dels canals del Delta). Amb el Xerta-Sénia s'obrirà i es tancarà el flux d'aigua en funció de la demanda, que les diferents comunitats de regants preveuran setmanalment de forma que el programari del sistema de captació i propulsió agafarà l'aigua necessària per a cobrir la demanda i ho farà a la nit en les hores en què l'electricitat és més barata. Quan el projecte es desplegue en tota la seua magnitud, a la zona de captació es passarà de 4 a 8 bombes.

Latorre també va definir les zones autoritzades com a "reg de suport", "de transició", o per a "reg complet", com seria el cas de tot el terme municipal de Santa Bàrbara, ja que en este terme municipal no hi ha cap limitació per a regar. Una possibilitat que podria canviar la deprimida economia de molts municipis de l'interior del Montsià, ja siga dinamitzant el conreu de l'olivera, actualment amb pèrdues permanents, o el dels cítrics -alliberant costos-, i també generant opcions per a incorporar el conreu de fruites de pinyol, en referència per exemple a cirerers o presseguers. ▮

I A MÉS...

Una galeria en construcció, 40 anys després

Quan els enginyers van entomar el repte de valorar el llegat del projecte franquista dels anys 70 per a veure què se'n podia aprofitar, van trobar-se aspectes insòlits i no coneguts, com l'existència d'una galeria subterrània d'accés a una estació de bombament soterrada a peu de riu, però que no es va arribar a completar. Només es va arribar a fer un túnel de 450 metres (dels 1.460 projectats des de la muntanya cap al riu) que ara, 40 anys després, oferix l'obertura de la imatge i 75 metres en sec i 380 d'inundats. Bussos contractats per Regsa -ara Infraestructures.cat- s'hi van endinsar amb les seues escafandres per a comprovar les característiques de l'obra ja avançada. Latorre també va mostrar cartografia en què es preveia una gran bassa de regulació al terme de Paüls, a l'anomenat *Valle del Infierno*. La idea d'aquell projecte, segons Latorre, era generar també energia hidroelèctrica.

El nou projecte del Xerta-Sénia, però, va desestimar l'aprofitament de la galeria pel seu elevat cost econòmic, però no es descarta que l'antic túnel es puga convertir fins i tot en un punt d'interès turístic. ▮